

AJT

LITERATUUR OVER TIN
H.B. van Wijk

De Finkoerier

Jrg 1 nr. 1 juni 1993

Deze rubriek zal gaan over boeken, vooral tinboeken. Als verzamelaar van tin ben ik geleidelijk ook een verzameling boeken en publikaties daarover gaan aanleggen. Niet dat dit goedkoper is; een ware verzamelaar kenmerkt zich door ongebreidelde hebzucht en aangezien er ook aan boeken meer is dan men ooit zal kunnen verzamelen, kan de verzameling eindeloos worden uitgebreid. Waarom boeken? Om dezelfde reden als u tin verzamelt, u vindt het mooi, interessant, spannend om iets op te sporen, er iets van te weten, erover te praten en ernaar te kijken. U hebt vast een of meer boeken over tin.

Het standaardwerk voor Nederland is van B. Dubbe: "Tin en Tinnegieters in Nederland", 1978. In dat boek staat een literatuuropgave van ca 200 titels. Ook die andere boeken bevatten weer een literatuuropgave. Op die wijze is een zoeklijst samen te stellen. De kunst is dus niet zozeer om titels die men niet heeft, te vinden, maar om af te schrappen.

Wat is het gebied dat ik ga zoeken? Dus: valt daarbuiten. Niet altijd is uit de titel af te leiden of een boek binnen het zoekgebied valt. Kijk daarom altijd bij anderen wat voor boeken er in de kast staan. Een andere manier is om bibliotheken van musea te bezoeken (Rijksmuseum, Boymans van Beuningen, etc.), idem de kunsthistorische instituten van de Universiteit van Amsterdam en de Vrije Universiteit. Behalve boeken kijken moeten er dan boeken gekocht worden. Dat gebeurt bij antiquariaten, via catalogi of in de winkel, respectievelijk op de boekenmarkt, bij musea en op tentoonstellingen. Een voorbeeld van een mooi uitgevoerde tentoonstellingscatalogus is die over de tin-tentoonstelling die dit voorjaar tot 17 juli gehouden wordt in "Le Louvre des Antiquaires" in Parijs, "L'Eclat de l'Etain" geheten. Er worden 482 Franse tinnen voorwerpen in beschreven en 50 afgebeeld, alsmede enige tinmerken.

De tentoonstelling is aangekleed met andere voorwerpen waarvan er ook enkele in kleur zijn afgebeeld.

Roger Verdier, professeur à l'Ecole Européenne des Antiquaires & Amateurs d'Art de Paris, verzorgde de tekst en is de deskundige motor achter de tentoonstelling.

"L'Eclat de l'Etain"

Uitgave Le Louvre des Antiquaires, april 1993

ISBN nr 2-909301-10-9

prijs FF 60

88 pagina's

De bibliografie noemt 9 titels, gelukkig, geen nieuwe voor de zoeklijst...

LITERATUUR OVER TIN
H.B. van WIJK

De Finkarier

Jrg 1 nr 2 dec 1993

Arnold J.G. Verster was in Nederland een voorloper op het terrein van tinpublicaties. Zijn eerste boek "Oud Tin" verscheen in 1924 bij Boosten & Stols in Maastricht, in 1928 reeds gevolgd door een tweede druk die aanzienlijk uitgebreider was. Zijn "lezers" schat hij goed in:

"Gejaagd, gedeukt en toch nog even
Gebrand op dit onzalig leven.
Kent gij, lezer dezer regelen, de gezindheid daarin door
den dichter beleden ? Zoo kunt gij wellicht voor het
lezen van de volgende bladzijden de rust niet vinden".

En zo is het natuurlijk, tinboeken lezen wij niet, die kijken we door. En bij Verster is dat een genoegen, ook bij zijn naoorlogse "Tin door de eeuwen 1954", dat vier drukken beleefde en vertalingen in het Duits (Das Buch von Zinn) en in het Engels (Old European Pewter).

Aan het begin van de jaren vijftig droeg Verster zijn verzameling over aan museum Boymans-Van Beuningen, mede dankzij de belangrijke rol van de heer H.J.E. van Beuningen, die bij die gelegenheid ook eigen tin afstond.

Het schrijven over tin en het verzamelen van tin gaat lang niet altijd samen, bij Verster echter wel. Zijn boeken zijn overwegend met stukken uit de eigen collectie geïllustreerd. Zo ook de catalogus van de tentoonstelling die museum Boymans-Van Beuningen in 1954 wijdde aan de collectie Verster, in combinatie met een kleine tentoonstelling "Tin op Schilderijen" (nb verzamelaars: let erop dat daarbij een losse catalogus ingevoegd moet zijn van 10 pagina's tekst).

Het bekijken van de stukken van Verster maakt nederig: het ene schitterende stuk na het andere.

Verster publiceerde niet alleen over tin. Wij kennen ook zijn boeken "IJzer van vroeger" (1964) en "Brons in den tijd" (1956), in de tweede druk geheten "Koper en brons van vroeger" (1966). Alle naoorlogse boeken verschenen bij De Bussy, Amsterdam. In "Sprekend verleden", samengesteld door Th.H. Lunsingh Scheurleer (1959, Scheltema & Holkema), is nog Versters bijdrage "Tin, koper en brons" opgenomen.

Alle door mij genoemde boeken zijn met het nodige zoekwerk nog bij antiquariaten te vinden. Niet meer echter de vierde druk van "Tin door de eeuwen", voorzien van een opdracht van de auteur aan iemand met wie hij in 1970 een concert bezocht: dit werk bevindt zich in mijn eigen boekenkast.

HET GEMEENTEARCHIEF TE ROTTERDAM
H.B. van WIJK

Dr. Finkbeiner

Jrg 2 nr 1 Juni 1994

Wie er op uit is over een bepaald thema zo goed mogelijk gedocumenteerd te raken, komt vroeg of laat in aanraking met archieven.

Dat is slechts een stap op de route kunsthandel, musea, boekwinkels, antiquariaten, boekmarkten, instituten, archieven.

Onlangs was ik te gast bij het Gemeentearchief in Rotterdam. Dit archief is gevestigd in de Robert Fruinstraat 52.

Ik werd ontvangen door de heer C. Zevenbergen, publicist van verscheidene over jong-historisch Rotterdam handelende onderwerpen.

Het Gemeentearchief is een gemeentelijke instelling, die ook de archiefwinkel aan de Coolsingel 89 beheert. Voor de eerste kennismaking is de Archiefwinkel (naast De Slegte!) aan te bevelen. Een folder verstrekt allerlei praktische informatie.

Wat vindt de geïnteresseerde leek op het gebied van tin?

Allereerst was het voor mij de kennismaking met enige bibliografieën, die verwijzen naar talloze boeken en tijdschriftartikelen, in tijdsvolgorde:

vanaf 1863   Repertorium der verhandelingen en bijdragen, betreffende de Geschiedenis des Vaderlands (uitg. Brill te Leiden).
Deze opzet is wat moeilijk toegankelijk. Het is daarom raadzaam een overstap te maken:

vanaf 1901   Repertorium betreffende Nederlandse Monumenten van Geschiedenis en Kunst (voornamelijk tijdschriftartikelen). In 5 delen t/m 1970 (uitg. Koninklijke Nederlandse Oudheidkundige Bond).
Wie kan het Gemeentearchief aan deel I helpen?

1968   Voorts is er een herdruk van:
Dr. H. de Buck: Bibliografie der Geschiedenis van Nederland (uitg. Brill te Leiden).

Deze algemene bibliografieën zijn natuurlijk ook in andere grote bibliotheken te raadplegen.

Er zijn daarnaast ook echt Rotterdamse documenten.

Uit 1904 stamt de eerste catalogus van het gemeentelijk Museum van Oudheden, aangevuld in de derde druk van 1912. In deze catalogi, verzorgd door de archiefmedewerker A. Hoyneck van Papendrecht, worden alle objecten van het museum (thans Schiedlandhuis) beschreven; het is er daarna niet meer van gekomen.

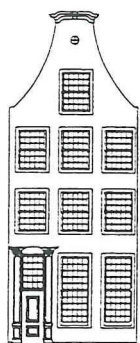
Het Archief heeft ook een "inventaris" van de handschriftenverzameling.

Twee nummers gaan over tinnegieters. Verder een extract uit 1720, betreffende de "Ordonnantie Op het Tinne-gieters Gilde", in een prachtige Gotische letter.

Van Dr. E. Wiersum, destijds gemeentearchivaris, is het boek "Uit het Rotterdamsche Gildewezen" (Arnhem, 1928). Hoofdstuk XXII gaat over Het Tingietersbedrijf.

Het Zakkendragershuisje, waar thans een tinnegieterij is gevestigd, die in 1993 door de Nederlandse TinVerening werd bezocht, bezit de vormen en gereedschappen van de tinnegieter J. Druy. In 1876 schonk de heer Druy aan het Gemeentearchief een ordonnantie op de tinnegieterij uit 1635 op perkament. Alleen al het aanzien van de collectie charters, akten enz., alle voorzien van lakzegels, is het bezoek aan het Gemeentearchief meer dan waard.

(P.S.: Wij zullen trachten te gelegener tijd fotokopieën van bovengenoemde en andere artikelen over tin aan de leden aan te bieden).

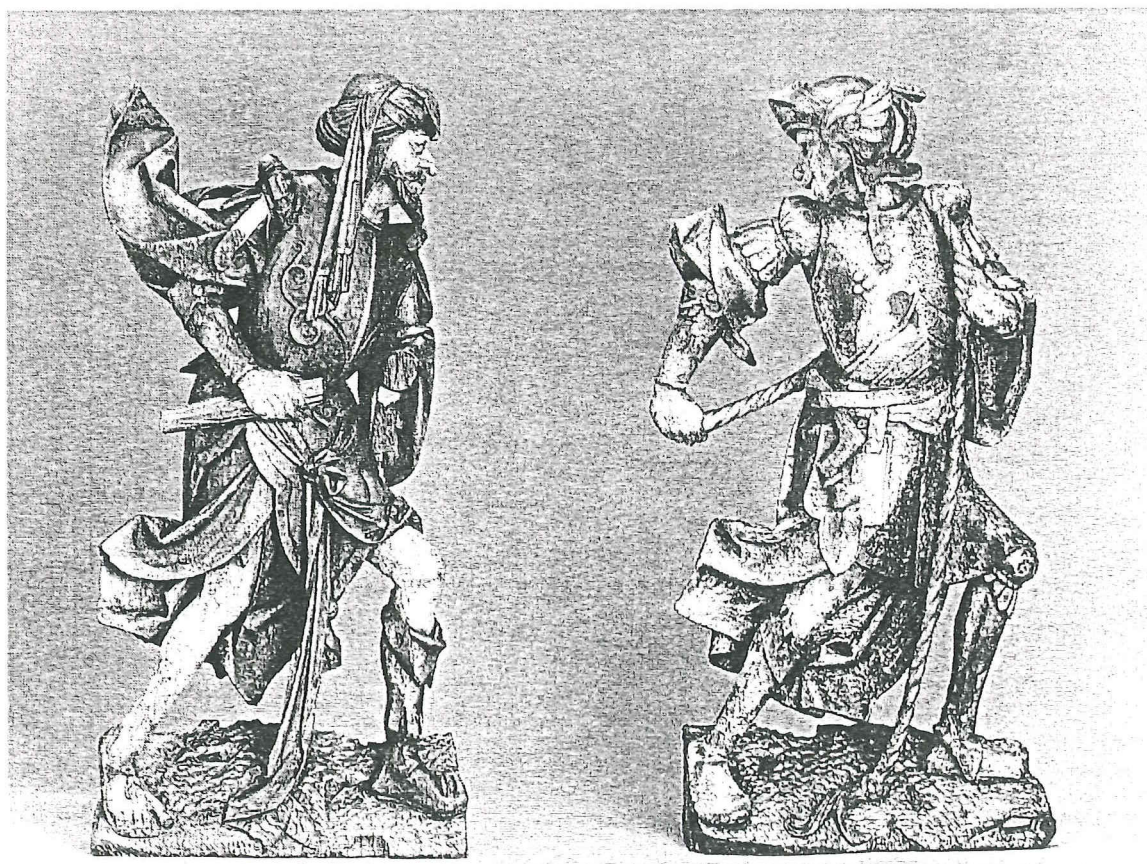
Patrick Reijgersberg *Antiquiteiten en oude kunst*

Damstraat 27 - 2011 HA Haarlem-C, Holland

Telefoon 023-316118   Portable 06-52157158   Fax / Telefoon 023-424838

*Member of
The European
Fine Art
Foundation*

Twee figuren uit Antwerpse retabelgroep. Ca. 1520
Gemerkt met handje Antwerpen
Eikehout met resten van originele polychromie
Hoogte: ca. 50 cm.

26

LITERATUUR OVER TIN
H.B. van WIJK

De Tinkoerier

Jrg 2 nr 2 dec 1994

"Keur van tin uit de havensteden Amsterdam, Antwerpen en Rotterdam"

"Keur van tin 1979" staat op de rug van een ingenaaide catalogus met zilverkleurige (tinkleurige zou ik natuurlijk moeten zeggen) buitenkant. Met zo'n 350 bladzijden de meest uitvoerige Nederlandse tincatalogus ooit verschenen.

Het catalogus-deel toont en beschrijft 329 stuks tin, allemaal uit de drie genoemde steden (zij het soms onder voorbehoud van een vraagteken).

De zwart/wit foto's zijn van bescheiden afmeting maar dat is nauwelijks een belemmering om ten volle van de afgebeelde voorwerpen te genieten.

De catalogus valt open bij nr. 35 zgn. Brabantse kan, samengedrukt sferische buik heet het.... uitgezakte buik zou ik gezegd hebben en hoewel tinnen voorwerpen vaak menselijke trekjes vertonen (pronkzuchtige of bescheiden, glanzend of dof, nuttig of oogstrelend, inhoudsvol of overslank), toch een zeer esthetische aanblik.

In de totstandkoming van die tentoonstelling nu 15 jaar geleden heeft de toenmalige Tinclub een zeer groot aandeel gehad. Het voorwoord van voorzitter Dufour laat daarover ook geen misverstand bestaan.

Onder de genoemden is de heer B. Dubbe ook nu weer lid van het bestuur van onze Vereniging; hij verzorgde de inleiding waarin de verbondenheid van Holland met Zuidnederland werd aangegeven en bij de opsomming van het tentoonstellingscomité wordt hij coördinator archiefonderzoek genoemd.

Dat dat niet ten onrecht is, blijkt al uit het feit dat op 12 bladzijden tekst een notenopsomming van 46 stuks volgt.

Na een ongeveer 20-jarig bestaan en niet zolang na de tentoonstelling, heeft de tinclub opgehouden te bestaan. Hoe moet je je dat voorstellen "opgehouden te bestaan"? Eenvoudig, aldus de heer Dubbe, de secretaris schreef rond dat hij er mee stopte en dat was het dan.

In 15 jaar is er ook veel veranderd. Het museum Sterckshof bij Antwerpen is vorig jaar grondig veranderd en nu overwegend op zilver georiënteerd.

Van de grote tincollectie is nog slechts een bescheiden deel te zien en de gesuggereerde verbintenis tussen zilver en tin doet wat geforceerd aan.

Vanzelfsprekend is het een goede zaak dat musea trachten door steeds nieuwe initiatieven een stoffig imago te ontlopen, maar wat is het toch jammer dat dit soms uitdraait op een resultaat dat wel een ontkenning lijkt van de eerdere presentatie.

Museum Willet-Holthuysen in Amsterdam is een zeer intieme dependance van het Amsterdams Historisch Museum. Het is thans aan de beurt om grondig opgeknapt te worden en zal straks zijn stijlkamers ongetwijfeld in volle glorie tonen.

Ook het museum Boymans-van Beuningen is sterk veranderd. Hier kan de tinliefhebber en meer nog de liefhebber van ambachtskunst en die van archeologie zich wentelen in een overdaad aan harmonische vormgeving.

De nieuwe, schitterende uitbouw die beneden de collectie Van Beuningen-de Vrieze herbergt, vertoont in de voor wisseltentoonstellingen bestemde ruimte daarboven thans een prachtige glascollectie.

Deze tentoonstelling was aanleiding om Rotterdam Papers nummer 9 uit te geven. De negen boeken in deze reeks, begonnen in 1968, behandelen een scala van onderwerpen, die alle "a contribution to medieval archeology" leveren.

Als bijdrage nummer 8 aan de middeleeuwse archeologie kwam vorig jaar het deel uit over insignes en pelgrimstekens onder de titel "Heilig en Profaan", eveneens naar aanleiding van een tentoonstelling over dat onderwerp, met een keuze van 1.000 uit de ruim 3.000 insignes uit de collectie van de heer H.J.E. van Beuningen.

Ere wie ere toekomt, deze catalogus telt 342 bladzijden, ik had dus bijna mijn inleiding moeten herschrijven.

LITERATUUR OVER TIN
H.B. van WIJK

De lezer weet zo langzamerhand, dat ik mijn opdracht om over literatuur over tin te schrijven breed opvat. Ook het vertellen over iemand die voor de vorming van een belangwekkende tincollectie heeft gezorgd, reken ik daartoe. Al heel veel jaren heb ik mij vergaapt aan het tin in museum Boymans-van Beuningen in Rotterdam. Wie naar de huidige opstelling van het gebruikstin kijkt, temidden van de imposante collectie aardewerk van de heer en mevrouw H.J.E. van Beuningen - de Vriese (waarover een andere keer hopelijk meer) in het onderste gedeelte van de prachtige glazen uitbouw van het museum, komt daar nogal eens een vermelding "schenking Frederiks" tegen.

Mr. J.W. Frederiks (1889-1962) was hoofddirecteur van de onderlinge levensverzekeringsmaatschappij "Oude Haagsche van 1836". Later werd dat een vennootschap Tiel-Utrecht genaamd, nog steeds actief als onderdeel van Nationale-Nederlanden. Hij was in vele kunstuitingen geïnteresseerd en verwoed verzamelaar van bronzen en houten sculpturen, zilver, keramiek, tin etc. In 1912 promoveerde hij op het onderwerp Monumentenrecht. Wie zich erin verdiept waarin een klein land klein kan zijn, vindt in het kunstbeleid van de overheid een weldadige bron en kennisneming van de polemieken van Victor de Stuers in De Gids van 1873 is dan een must. Behalve liefde voor een verzamelaar van kunst, was Frederiks ook actief als bestuurder van vele culturele commissies en genootschappen, waaronder de Commissie voor de Monumentenzorg (de in 1912 al verwachte wettelijke regeling bleef uit tot 1961). Hij was ook schrijver, behalve over penningen ook over zilver. Zijn grootste werk is het vier-delige boek over Nederlands zilver, verschenen tussen 1952 en 1961. Veel daarvan werd al in de Tweede Wereldoorlog geschreven en door een mij bekende collega in het Engels vertaald, "omdat je in de oorlog toch weinig te doen had".

Wat na zijn dood met zijn collectie gebeurde is als fenomeen ook al weer genoeg voor een afzonderlijke beschouwing: de helft kwam terug op de markt (en werd voor u of mij weer koopbaar), de andere helft ging naar Boymans-van Beuningen, eerst als bruikleen en sinds anderhalf jaar als schenking van de dochter van mr. Frederiks (en werd voor u en mij weer zichtbaar). Een interessante illustratie van het dilemma van de verzamelaar/liefhebber: welke helfts gang verkiest hij?

(voor mijn gegevens putte ik uit het In Memoriam van E.H. ter Kuile in het Nieuws-Bulletin Kon. Ned. Oudheidkundige Bond, 15 februari 1963 en het artikel van Kitty Kilian in het NRC Handelsblad, 28 januari 1994).

LITERATUUR OVER TIN H. van WIJK

Nederlandse tincatalogi

Eén van de aardigste manieren om iets over tin op te steken is om catalogi door te nemen (doornemen is iets tussen lezen en kijken in). Dat is gauw klaar denkt u misschien, zoveel zijn er toch niet? Nou dat valt wel mee, de lijst hieronder vermeldt er 23. Toegegeven, twee daarvan gaan over tinnen figuren en een paar andere gaan niet alleen over tin. Daar staat tegenover dat ik niet heb opgenomen verkoopcatalogi van tinnegieters en evenmin catalogi van anti-quairs in tin, hetzij hun collectie, hetzij een bijzondere verkooptentoonstelling betreffend.

Hoe compleet is deze lijst? Ik weet het niet, mocht iemand me op een lacune kunnen wijzen dan houd ik me aanbevolen. Van sommige heb ik alleen een fotokopie, de jacht op het origineel blijft natuurlijk open en groot was mijn geluk onlangs toen iemand me het origineel van De lakenhal 1946 gaf, nadat ik nota bene niet lang daarvoor Museum Zutphen 1938 had gekregen!

Ook dit stukje dwaalt weer af naar de bibliofiele kant van mijn literatuur. Een paar jaar geleden vond ik in het Kunsthistorisch Instituut van de Universiteit van Amsterdam de catalogus van De Lakenhal uit 1927. De bibliotheek van De Lakenhal bleek die niet te bezitten en de bibliothecaris was dus zeer in z'n schik van mij een kopie te ontvangen.

Bij die gelegenheid hoorde ik dat de bibliotheek twee originele exemplaren van 1946 bezat. Mijn hebzuchtige blikken waren echter aan blindemansogen besteed; des te groter dan de vreugde om zoiets later dan toch in handen te krijgen.

Overzicht Nederlandse tincatalogi

1905	Rotterdamsche Kunstkring	Tentoonstelling van Oud-Tin en Oud-Aardewerk
1925	Gemeente Museum 's-Gravenhage	Tentoonstelling van Oud Tin
1925	Museum Provinciaal Genootschap 's-Hertogenbosch	Tentoonstelling van oude tinnen voorwerpen
1927	Gemeente Museum Arnhem	Tentoonstelling Schilderijen..., kandelaars, tinnen tabakspotten
1927	Stedelijk Museum De Lakenhal Leiden	Tentoonstelling van oud tinwerk
1928	Gemeente Museum 's-Gravenhage	De Gedekte Tafel in vijf Eeuwen (ge ill.)

1938	Museum Zutphen	Tentoonstelling van Oud Tin
1940	Gemeente Museum Bergen op Zoom	Rond de tentoonstelling (brochure)
1946	Stedelijk Museum "De Lakenhal"	Tentoonstelling van de 15e en 16e eeuwsche gebruiksvoorwerpen uit de collectie A.J.G. Verster te 's-Gravenhage
1950	Museum Het Prinsenhof, Delft	Tentoonstelling van Oud Tin (ge ill.; los: 8 pag. verbeteringen en aanvullingen)
1954	Museum Boymans	Tin Verzameling A.J.G. Verster (ge ill.; los: 10 pag. Tin op schilderijen)
1956	Waaggebouw Te Amsterdam	Historie in Tin
1965	Singer Museum, Laren NH	Blik op Tin (ge ill.)
1967	Borg "Verhildersum" bij Leens	"Kijken naar tin"
1972/73	De Lakenhal, Leiden	Tin Ten Toon uit eigen bezit (ge ill.)
1976	Museum Boymans-van Beuningen	Zout op tafel De Geschiedenis van het zoutvat (ge ill.)
1977	Haags Gemeentemuseum	Tin uit de Lage Landen Pewter from the low Countries (ge ill.)
1979	Museum Willet-Holthuysen, Amsterdam Provinciaal Museum Sterckshof, Antwerpen Museum Boymans-van Beuningen, Rotterdam	Keur van tin uit de havensteden
1986	Het Prinsenhof, Delft, t.g.v. de 38e Antiekbeurs	120 bodemvondsten uit het privé- bezit van de heer H.J.E. van Beuningen (ge ill.)

1987	Nationaal tinnen figuren museum te Ommen	Nederland in de Gouden Eeuw in tinnen figuren (geïll.)
1987	Markiezenhof Bergen op Zoom	Schatten uit de Schelde (geïll.)
1994	Museum Boymans-van Beuningen	Heilig en profaan, Laat middeleeuwse insignes uit de collectie H.J.E. van Beuningen (geïll.)
?	Stichting W.G. Elias-Vaes i.s.m. Erasmusuniversiteit van Rotterdam	Europees tin in de loop der eeuwen

Binnenkort verschijnt:

Heilig en Profaan

Laat-middeleeuwse insignes in cultuurhistorisch perspectief

onder redactie van prof.dr A.M. Koldewey en drs J.M.F. Willemsen
 formaat: 17 x 24 cm
 omvang: 104 blz, paperback
 rijk geïllustreerd
 prijs: f 28,- / 560 Bfr
 ISBN 90.6881.040.5

Onderzoek naar het pelgrimsteken als religieus souvenir en amulet heeft de afgelopen jaren plaatsgevonden, maar over de middeleeuwse insignes van meer profane en erotische voorstellingen is nog heel weinig bekend.

Deze afwisselende bundel is de neerslag van lezingen die werden gehouden tijdens de gelijknamige studiedag in Museum Boymans-van Beuningen. Deskundigen uit diverse disciplines belichten zeer verschillende kanten van het cultuurhistorisch onderzoek rondom de insignes, variërend van de duiding van pelgrimstekens en de functie van bedevaarten tot aan erotische literatuur en de betekenis van het dragen van sexuele amuletten.

Na een redactionele inleiding en een historische terugblik (door H.J.E. van Beuningen) komen achtereenvolgens aan bod: Insignes, religieus en profaan (prof. dr A.M. Koldewey); Insignia in de marge (dr J.B. Bedaux); Sex in de 13de-eeuwse fabliaux: literaire voorlopers van erotische insignes (prof.dr J. van Os); Reynaert de Vos als pelgrim (dr P.W.M. Wackers); Bedevaarten in en vanuit de Nederlanden (dr J. van Herwaarden); Een andere kijk op profane insignes (M. Jones); Het gebruiksvoorwerp als beeldteken (A.G.A. van Dongen); Pelgrimeren: mobiliteit en economie (drs J.M. Baart); Karel de Grote en de borchgravinne van Vergi (prof.dr A.M. Koldewey).

Deze rijk geïllustreerde uitgave verschijnt medio november. U kunt een exemplaar in uw bezit krijgen door f 28,- over te maken op girorekening 5004297 van Van Soeren & Co te Amsterdam, onder vermelding van 'Heilig en Profaan'. Het boek wordt u dan na verschijnen toegestuurd. De uitgave is ook verkrijgbaar via de boekhandel en bij Museum Boymans-van Beuningen.

Van Soeren & Co, uitgevers sedert 1910
 Rooseveltlaan 191, 1079 AP Amsterdam
 Telefoon 020-6446458, Fax 020-6421636

LITERATUUR OVER TIN H.B. van WIJK

Voorzover mij bekend bestaan er vier verenigingen van tinverzamelaars, n.l. in het Verenigd Koninkrijk, in de Verenigde Staten, in België en natuurlijk de onze. Twee Engelstalige en twee Nederlandstalige, opvallend afwezig zijn Duitsland, Frankrijk en Scandinavië.

De oudste is de Engelse The Pewter Society, opgericht in 1918 als The Society of Pewter Collectors. Deze vereniging publiceert tweemaal per jaar het Journal op A-5 formaat met foto-afdrukken op kwalitatief behoorlijk niveau. Publicaties gaan terug tot 1966 plus een selectiebundel uit de jaren 1952-1970 en bevatten vrijwel alleen artikelen over tin. De meer huishoudelijke mededelingen komen tot ons via de Newsletters, die voorts ook de minder wetenschappelijk getinte tinwederwaardigheden bevatten. Een enkele keer verschijnt er een door de PS uitgegeven boekje in dezelfde vorm als het Journal van één auteur.

De Amerikaanse The Pewter Collectors' Club of America, opgericht in 1934, heeft een zelfde systeem: een losbladig, op mooi glanzend ca. A-4 formaat verschijnend Bulletin vanaf de oprichting en een PCCA Newsletter. De PCCA kent vele - regionaal georganiseerde - leden, die voor een hoog gehalte van de gepubliceerde artikelen zorgen. Het oudere tin is veelal te vinden bij de Engelse tinnegieters die zich in de 18e eeuw in Nieuw Engeland vestigden, er is dus van een voortzetting van de Engelse oorsprong sprake.

De PCCA en ook de Engelse PS beschikken over een eigen bibliotheek, in beheer bij de respectievelijke bibliothecarissen. De PCCA heeft ook enige malen in het Bulletin bibliografieën over tin opgenomen (overwegend Engelstalige literatuur), de PS daarentegen niet, maar de inventarislijst van de bibliotheek geeft daartoe wel een goede aanzet.

De Vlaamse Tinvereniging werd 31-12-1980 opgericht en kent inderdaad bijna alleen maar Vlaams-sprekende leden. Het eerste nummer van Tinnewerck dateert van 1983, vanaf aflevering 10 is het formaat A-4, geen glanspapier dus geen optimaal fotowerk. Omvang en werkwijze van de VTV zijn erg met de onze vergelijkbaar; een zeer kleine kern van enthousiaste leden met een grote inbreng in de vergaderingen en in de publicaties en daaromheen een geïnteresseerde - doch enigszins passieve - groep tinverzamelaars als leden. Onder auspiciën van de VTV is een bibliografie over Vlaams tin verschenen.

Tenslotte de Nederlandse TinVereniging, opgericht 27-03-1993, met tweemaal per jaar "De Tinkoerier". Dit blad op A-4 formaat vertoont enige variatie in de kwaliteit van de inbreng en ook hier zijn de foto-afdrukken niet ideaal. Maar wat niet is kan komen, bij een groter ledenbestand zijn meer middelen beschikbaar en kan de kwaliteit verbeterd worden.

Mocht u over één van de andere verenigingen meer willen weten, bijv. lidmaatschap, dan zal ik u graag informeren.

LITERATUUR OVER TIN
H.B. van WIJK

Uw bestuur heeft gemeend dat de leden van de Nederlandse TinVereniging zouden moeten kunnen beschikken over literatuur over tin. Deze literatuur dient bereikbaar te zijn in een voor publiek toegankelijke ruimte, zoals een bestaande bibliotheek, die geopend is gedurende zo lang mogelijke tijd op een goed bereikbare locatie in Nederland.

Ik heb mij desgevraagd gaarne belast met het opzetten van zo'n bibliotheek en ben dus van nu af aan uw bibliothecaris.

De bibliotheek wordt in een stichtingsvorm ondergebracht en staat dus in juridische zin los van de NTV. Dit maakt beslissingen over de continuïteit van de bibliotheek en over de bestemming daarvan bij discontinuïteit iets gemakkelijker.

De band tussen de NTV en de bibliotheek zal in de oprichtingsakte van de stichting worden verwoord. Het bestuur van de stichting zal dat van de NTV geheel of - in ieder geval - ten dele kunnen overlappen en daarnaast kunnen anderen van het bestuur deel uitmaken. Ons lid de heer A.A. Kooyman heeft zich bereid verklaard bestuurslid te worden om te helpen de eerste schreden te zetten.

Tenslotte zal de NTV jaarlijks een bedrag voor het budget van de stichting beschikbaar stellen.

Voor het verkrijgen van boeken is natuurlijk geld nodig, maar wij hopen toch ook ons bezit door schenking en legatering bij overlijden te kunnen uitbreiden. Over doublures maken wij ons geen zorgen, aangezien doubletten uitstekend ruilmateriaal zijn, dan wel het budget kunnen aanvullen.

In het begin zullen wij alleen de meest gangbare boeken kunnen kopen, terwijl op den duur wordt gestreefd naar documentatie over de volle breedte van ons interessegebied en wat daarmee samenhangt. Een belangrijke taak zal zijn om op duidelijke wijze kenbaar te maken wat onze documentatie behelst, door middel van bibliografieën, auteurs-, zaak-, merkenregisters en registers op fotografische afbeeldingen. De computer zal ons daarbij moeten helpen, maar nog belangrijker is het ter beschikking stellen van kennis en tijd van onze leden.